

**Рецензија монографије *Прилози методологији и
филозофији науке***

доц. др Биљане Радовановић

Рукопис под називом *Прилози методологији и филозофији науке*, аутора доц. др Биљане Радовановић, представља стручну монографију сачињену за потребе предмета Методологија и Филозофија науке. Основна му је сврха усвајање знања о кључним темама, проблемима и интерпретацијама поменутих предметних области. Рукопис има следећих петнаест целина 1. Појам науке 2. Филозофија науке као филозофска дисциплина 3. Индуктивизам 4. Раст знања и промене у науци 5. Научни реализам и антиреализам 6. Научно објашњење 7. Појава субдетерминације у науци 8. Редукционизам 9. Физикализам 10. Научне чињенице 11. Научне хипотезе 12. Научне теорије 13. О експерименту 14. Мисаони експеримент 15. Одговорност научника.

Ова монографија се бави свим релевантним темама из области филозофије и методологије науке. Ауторка полази од самог појма науке. Даље се дефинише природа и структура научног истраживања. Биљана Радовановић затим упућује читаоца на начин третирања и разумевања научног знања из позиције филозофије. Таматизује се процес конституисања Филозофије науке као филозофске дисциплине. Будући да значајан број наука јесу емпиријског карактера изучава се питање оправданости индуктивног пута закључивања. Укључивање историје науке у методолошка разматрања је у значајној мери редиговало закључке и ставове у вези са растом и развојем научног знања. Границе сазнатљивог из позиције науке се у овој монографији разматрају из перспективе реализма и антиреализма.

Ова монографија поставља читав низ најрелевантнијих питања и дилема. Које критеријуме научно знање мора да задовољи да би било третирано као објашњење неке појаве или скупа чињеница? С тим у вези, има ли више различитих начина на које нека емпиријска евиденција може бити објашњена, односно, како разумети појаву субдетерминације у науци? Да ли су логички позитивисти у праву када се залажу за редукционизам и свођење свих знања на физику? Шта су научне чињенице и како се оне објашњавају, да ли су оне теоријски оптеретне или не? Шта је хипотеза и које врсте хипотеза се примењују у науци? Модерна наука је експериментална и зато се посебна пажња поклања овом проблему али се разматра и улога мисаоних експеримената у науци.

Након исцрпне листе питања, теорија и проблема који карактеришу науку и процес научног истраживања Биљана Радовановић, у последњем поглављу, заокружује

причу нужном етиком науке, расправом о последицама развоја и експанзије научног знања у савременом свету, као и разматрањем одговорности научника данас.

Ова монографија представља исцрпан и заокружен број најрелевантнијих проблема у филозофији и методологији науке. Текст је писан јасним и разумљивим стилем. Коришћена је најзначајнија литература на нашем и страним језицима. Велики број фуснота даје додатна продубљена објашњења. Питања су прецизно формулисана и теоријске оријентације адекватно анализиране и представљене. У монографији се може наћи велики број илустративних примера из историје разних наука који на додатан начин расветљавају проблеме о којима се расправља.

Сматрам да ће одабране и стручно састављене теме, уз бројне примере из научне праксе, корисно послужити студентима при савладавању градива. Стога *Прилози методологији и филозофији науке*, аутора доц. др Биљане Радовановић, са изузетним задовољством **препоручујем за штампу**. Будући да сличних монографија са оваквим избором тема нема пуно у универзитетској пракси код нас сматрам да ће књига бити интересантна и важна како студентима Филозофског факултета тако и других образовних установа али и широј академској читалачкој публици.

У Нишу,
08. 07. 2020.

доц. др Горан Ружић
Горан Ружић